

Schutten van boten en vissen

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zorgt voor droge voeten in het gebied rond Woerden en Oudewater. Dat doen de waterschappen al ruim 700 jaar.

Voor het regelen van het waterpeil heeft het waterschap een uitgekiend stelsel van gemalen, stuwen, sluisen en inlaten. Daarmee zorgen we dat er voldoende oppervlaktewater in sloten, wetingen en kanalen aanwezig is. Niet te veel, maar ook niet te weinig.

De Goejanverwellesluis wordt op verschillende manieren gebruikt: als schutsluis voor boten, maar ook voor het inlaten van water in de Dubbele Wiericke. Dat gebeurt al eeuwenlang.

Tegenwoordig wordt de sluis niet alleen ingezet voor het schutten van boten, maar ook voor het schutten van vissen. Die kunnen zo van en naar hun paaigebieden zwemmen.

Goejanverwellesluis in 1745. Tekening van Hendrik de Winter (Utrechts Archief).

Goejanverwellesluis

Al zo'n 700 jaar is op deze plek een sluis. In 1370 werd de Dubbele Wiericke gegraven als afwateringskanaal en is de Goejanverwellesluis gebouwd. De sluis had als hoofdfunctie het schutten van schepen, maar kon ook gebruikt worden voor afwatering (bij eb) naar de Hollandsche IJssel en als inlaat van water in de Dubbele Wiericke (bij vloed). In 1672 werd de sluis ingezet als inundatiesluis voor de Hollandse Waterlinie: het gebied tussen de Enkele en de Dubbele Wierickes werd toen onder water gezet om Holland te beschermen tegen de oprukkende Fransen.

Restauratie

In 2012/2013 is de sluis, een Rijksmonument, ingrijpend gerestaureerd en zijn de sluisdeuren en de schuiven onderin de sluisdeuren elektrisch bedienbaar gemaakt. Het zware spierballenwerk van de sluiswachter voor het openen en sluiten van sluisdeuren en schuiven is sindsdien verleden tijd.

De Goejanverwellesluis in 1745

Vervoer over water was vroeger, bij gebrek aan goede wegen, heel belangrijk. In 1913 passeerden jaarlijks nog bijna 5000 schepen de Goejanverwellesluis. Ze waren onder meer geladen met huisvuil uit Rotterdam, dat gebruikt werd om percelen op te hogen. Honderd jaar later schutten er nog maar 500, vooral recreatievaartuigen.

De vier functies van de Goejanverwellesluis

Schutten van boten

De sluis overbrugt een peilverschil ruim een meter: +0,58 m NAP in de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel en -0,47 m NAP in de Dubbele Wiericke.

Het inlaten van water vanuit de IJssel

Dit gebeurt via de schuiven onderin de sluisdeuren. Bij de Enkele Wiericke bevindt zich nog een inlaat met een grotere capaciteit.

Schutten van vissen

Buiten de schutturen voor boten worden er elk uur automatisch vissen geschut. De sluis is zo voor hen geen barrière meer. De vissen merken aan een kleine lokstroom door de schuiven dat er een opening in de sluisdeur is.

Water keren

De extra hoge sluisdeuren zijn onderdeel van de IJsseldijk. Deze keerdeuren worden niet gebruikt bij het schutten en staan dus meestal open.

Water op peil, bediening op afstand

Rayonmedewerker Jan Versteeg: "Onze gemalen en de belangrijkste stuwen en inlaten werken volautomatisch en worden op afstand bediend. Zo houden we het water in de sloten op het afgesproken peil. Nieuwsgierig naar de hoogte van het waterpeil? Kijk dan eens op één van de ruim duizend blauwe peilschalen in ons gebied!"

Bij veel stuwen, inlaten en kleine gemalen staan deze blauwe bedieningskastjes met 'golfdak'.